

RoundupReady gifsoja 'verantwoord'?

Wat is RoundupReady soja?

In Zuid Amerika wordt een enorm oppervlak soja verbouwd als veevoer voor de bioindustrie in Europa en China. De meeste soja is 'RoundupReady', na genetische manipulatie resistent tegen de onkruidverdelger Roundup. Zaden en bestrijdingsmiddel komen van het bedrijf Monsanto. Roundup doodt in principe alle planten, behalve de resistente soja. Spoeien gebeurt met tractoren of vliegtuigjes. Omwonenden krijgen keer op keer de volle laag gif. Dat leidt tot acute en chronische gezondheidsproblemen. Kinderen zijn extra kwetsbaar. Voedselgewassen op naastgelegen velden worden aangetast, dieren die vervuild water drinken gaan dood. Onkruid wordt resistent, waardoor hogere doseringen nodig zijn. Ook worden andere onkruidverdelgers bijgevoegd. De sojamonoculturen leiden tot sterk dalende bodemvruchtbaarheid, en Roundup schaadt het bodemleven. Deze manier van produceren kan nooit duurzaam of verantwoord zijn.

Wat is de Ronde Tafel voor Verantwoorde Soja?

De RondeTafel voor Verantwoorde Soja (RoundTable on Responsible Soy, RTRS) is in 2005 opgezet. Doel is een nieuw label voor 'verantwoorde' soja. Bij de RTRS zijn bedrijven als AHOLD, Cargill (graanhandelaren) en Monsanto (biotech) aangesloten, en een paar maatschappelijke organisaties (NGO's) zoals Solidaridad en het Wereld Natuur Fonds. De RTRS komt niet op voor de belangen van kleine boeren en inheemse volkeren, die juist het slachtoffer zijn van de sojamonoculturen. Daarom kreeg de RondeTafel vanaf het begin veel kritiek. De RTRS geeft ten onrechte een groen tintje aan de soja-industrie en ontvangt daarvoor veel Nederlands ontwikkelingsgeld.

Kritiek op gifsoja groeit

De campagne 'stop gifsoja' wijst op de schadelijke gevolgen van de sojateelt. Bijna 3000 mensen ondertekenden de oproep aan het Wereld Natuur Fonds en Solidaridad om te stoppen met steun aan een 'verantwoord' label voor foute soja. Onze actie bij het kantoor van het Wereld Natuur Fonds trok de nodige aandacht.

Tijdens een debat in de Tweede Kamer klonk veel kritiek. Niemand vindt deze soja echt 'verantwoord'. Toch blijft er Nederlands ontwikkelingsgeld naar dit proces gaan. Via een nieuwe actie kunt u de Nederlandse regering oproepen haar financiële steun te stoppen. Zie www.gifsoja.nl/Gifsoja/Actie/actie.html

Actie bij het hoofdkantoor van het Wereld Natuur Fonds in Zeist uit protest tegen steun aan genetisch gemanipuleerde gifsoja. Zie artikel pagina 2.

Kritiek op de Ronde Tafel voor Verantwoorde Soja

Meer dan 90 organisaties spraken zich in een verklaring (opnieuw) uit tegen de RondeTafel voor Verantwoorde Soja (RTRS). Ondertekenaars zijn onder andere de internationale netwerken Global Forest Coalition, Friends of the Earth (Milieudefensie in Nederland) en Via Campesina, waarbij wereldwijd miljoenen kleine boeren zijn aan-

gesloten. Dit zijn de hoofdargumenten:

- De RTRS staat uitbreiding van sojaplantages toe
- De RTRS verklaart GM RoundupReady soja 'verantwoord'.
- De RTRS criteria zijn uitermate zwak, en sluiten zelfs nieuwe ontbossing niet uit.

Bijna 3000 mensen hebben Solidaridad en het Wereld

Natuur Fonds per email verzocht uit de RTRS te stappen. De organisaties hebben nog geen gehoor gegeven aan de oproep. Volgens het WNF betekent een 'verantwoord' label voor RR soja niet dat zij deze soja steunen. De kritiek groeit, ook binnen de organisaties, bijvoorbeeld van WWF-Duitsland en -Frankrijk.

Panda danst met Monsanto

Op 19 mei werd het hoofdkantoor van het Wereld Natuur Fonds in Zeist opgeschrikt door tromgeroffel. Een groep mensen in witte pakken, een levensechte panda en een Monsanto-circusdirecteur betraden het kantoor. Terwijl de hal met gifspuiten werd voorzien van 'Roundup' (in dit geval gewoon water) moest de arme WNF Panda dansen. "Pootje, pootje", eiste Monsanto, als handtekening onder de verklaring voor 'verantwoorde soja'. Maar zoals het een echte panda betaamt, weigerde deze. Directeur van het WNF Ne-

derland, Johan van de Gronden, ging met de bezoekers in discussie. Hij herhaalde het officiële standpunt, maar kon niet uitleggen hoe het WNF tegen GM producten kan zijn en tegelijk haar steun kan geven aan een 'verantwoord' label voor GM gifsoja.

Een nederlndstalige video vindt u op: <http://tinyurl.com/y95hult>
Artikel Trouw: <http://tinyurl.com/yd7k29s>

De resultaten van de RTRS-conferentie

Na vijf jaar onderhandelen stemden de RTRS-leden eind mei in met een set 'principes en criteria'. Deze worden nu een jaar getest. De criteria zijn zwak. 'Verantwoorde' soja kan geproduceerd worden op land waar tot juni 2009 nog bos stond. Zelfs daarna mag ontbost worden voor 'verantwoorde' soja, behalve als het gaat om natuurgebied 'van bijzondere waarde'. Het land mag ook niet van 'lokale mensen' zijn afgepakt. Maar wie geen eigendomsapieren heeft kan ook geen rechten laten gelden. Verder mag met veel pesticiden geteelde RoundupReady soja 'ver-

antwoord' worden genoemd. De criteria zijn te vinden op www.responsiblesoy.org

Tijdens de conferentie stapte FUNDAPAZ uit Argentinië op, het enige lid met goede contacten met de boerenbeweging. Zij zagen geen nut in verdere deelname. Ook APROSOJA vertrok, een organisatie die een kwart van de Braziliaanse soja-productie vertegenwoordigt. Solidaridad en het WNF hebben ondanks alle kritiek ingestemd met de criteria. Solidaridad is nu zelfs voorzitter van de Ronde Tafel.

Paraguay: dodelijke slachtoffers gifspuiten

In het district Caazapá in Paraguay stierven onlangs twaalf mensen afkomstig uit een inheemse Guarani gemeenschap aan aandoeningen van de luchtwegen. Hieronder drie pasgeboren kinderen. Iván Allende, directeur van het Paraguayaanse gezondheidsinstituut, wijt het aan de slechte leefomstandigheden, maar stelt dat de infecties erger geworden zijn door het gif. "Op dit moment wordt geen soja verbouwd, maar tarwe. Deze gemeenschappen zijn langdurig blootgesteld aan landbouwgif." Hij vertelde dat foto's zijn gemaakt van recente bespuitingen.

Deze poster is door de boerenbeweging MAP (Movimiento Agrario Popular) door heel Paraguay verspreid om de bevolking te waarschuwen voor de gevolgen van het gifspuiten. In april dit jaar is een nieuw platform opgericht waarin boeren en inheemse gemeenschappen, zich verenigd hebben, de 'Coordinadora de Víctimas por Agrotóxicos', de vereniging van gifslachtoffers.

Tweede Kamer kritisch over RTRS

Op donderdag 10 september besprak de vaste Kamercommissie voor LNV de uitkomsten van de Ronde Tafel met de ministers Verburg en Koenders. Het debat was aangevraagd door de Partij voor de Dieren. Gifsoja.nl wees in een gezamenlijke brief met de Global Forest Coalition op de internationale kritiek. We vroegen de Kamerleden de resultaten van het RTRS proces kritisch te toetsen. De Partij voor de Dieren, de SP en Groen Links uitten flinke kritiek. Zij spraken van 'greenwash'. Volgens de Christenunie mogen de RTRS criteria 'geen norm voor duurzaamheid' worden. De VVD noemde het akkoord 'broos'. De PvdA,

de VVD en het CDA bleven wel vóór de Nederlandse steun aan de RTRS.

De critici wezen op het gebrek aan draagvlak en de internationale verklaring van meer dan 90 organisaties. De PvdD vindt dat Nederland "geen panda-logo moet steunen dat niet eens ontbossing voorkomt." Minister Verburg blijft volhouden dat 'alle stakeholders' betrokken zijn bij het proces. Ze stelt dat er ook duurzame GM gewassen zijn, maar antwoordde niet op de vraag of ze Roundup Ready soja 'verantwoord' vindt.

De SP wees erop dat sojamonoculturen in principe onduurzaam zijn, en dat GM gewas-

sen juist gemaakt zijn voor dit soort grootschaligheid. Minister Koenders wil de RTRS blijven steunen, omdat internationale akkoorden tussen landen 'te lang duren'. Hij vergeet echter dat de RTRS niets bereikt heeft na 5 jaar onderhandelen, en een stap achteruit is voor echte duurzaamheidslabels.

De Kamer zal nog vaak over soja spreken, ook als het over klimaat gaat. De biotechlobby, Monsanto voorop, pleit al jaren voor klimaat-subsidies: omdat je met RR soja de grond niet hoeft om te ploegen, zou daaruit minder CO2 vrijkomen. Het WWF lijkt dit pleidooi te steunen. De Kamer is inmiddels gewaarschuwd.

Genetische manipulatie om de wereld te voeden?

Genetische manipulatie zou helpen om de honger in de wereld te bestrijden. De werkelijkheid is anders. Er is geen tekort aan voedsel maar het is niet eerlijk verdeeld. GM gewassen leveren niet meer voedsel, wel meer gif en afhankelijkheid. Van alle GM-gewassen in de wereld is 75% resistent tegen een onkruidverdelger zoals Roundup. De andere 25% zijn planten die zelf insecticide aanmaken. Boeren zijn steeds afhankelijker van bedrijven als Monsanto en Bayer, die de patenten op de zaden bezitten.

Het failliet van de grootschalige landbouw

In 2008 verscheen het IAASTD-rapport, in opdracht van de VN. Aan dit onderzoek naar de rol van technologie in de landbouw werkten 520 onderzoekers mee. Financier CropLife International, een federatie van zaadbreeders, trok zich terug omdat de onderzoekers kritisch waren over de rol van GM gewassen (GGO's). Hans Herren, co-directeur van het IAASTD: "Als we kijken naar de realiteit, zien we dat de toepassing van GGO's in de landbouw geen enkel probleem heeft opgelost: het is geen antwoord geweest op armoede, honger, ondervoeding, gezondheidsproblemen of milieu. Het heeft misschien wel bedrijven rijker gemaakt. [...] Ook stimuleren GGO's een soort landbouw die minder genetische

variatie heeft. Dat betekent een verarming en verzwakking van het landbouwmodel." Volgens Herren heeft het grootschalige industriële landbouwmodel afgedaan. "We hebben steeds meer voedsel geproduceerd, maar het aantal mensen dat honger lijdt, stijgt. De Groene Revolutie heeft meer problemen gecreëerd dan het heeft opgelost: waterschaarste, bodemuitputting, verlies aan biodiversiteit en klimaatopwarming. Bovendien stellen we vast dat de armoede groeit, vooral in de landbouw, [...] en de ongelijkheid in handel van landbouwproducten neemt ook toe."

Met dank aan: www.duurzaamnieuws.nl

Roundup giftiger dan gedacht

Roundup: je vindt het bij elk tuincentrum en ook gemeenten en spoorwegdiensten spuiten er mee tegen onkruid. Naast de werkzame stof glyfosaat bevat Roundup stoffen die zorgen dat de plant het gif beter opneemt. Juist deze stoffen blijken zeer schadelijk. Bij de toelating van Roundup is niet gekeken naar de giftigheid van het product als geheel, omdat de toelating van landbouwgif in de EU per stof gaat. Verder werd bij de introductie van RR soja in de EU de "Maximale Residulimiet" (wat op een product mag achterblijven) voor glyfosaat verhoogd van 0.1 mg/kg naar 20

mg/kg, dus 200 keer zoveel. Volgens Monsanto is Roundup 'milieuvriendelijk'. In 2007 werd het bedrijf door een Franse rechtbank schuldig bevonden aan het verstrekken van misleidende informatie. Een vertegenwoordiger kreeg een boete omdat hij Roundup ten onrechte biologisch afbreekbaar noemde. Roundup is veel giftiger dan de producenten beweren. Onderzoekers van de Universiteit van Caen, Frankrijk, observeerden in een recente studie het afsterven van menselijke cellen, defecten aan het DNA en belemmering van de celademhaling. Zij constateren dat het

toxisch effect kan worden versterkt juist door de combinatie van verschillende stoffen. Niet alleen Paraguay en Argentinië hebben een Roundup-probleem. Het waterleidingbedrijf RIWA Maas constateert in haar jaarrapport 2008 dat met name onkruidbestrijdingsmiddelen in de Maas regelmatig boven de drinkwaternorm komen. "Glyfosaat is hiervan een bekend voorbeeld. Voor deze stof, die representatief is voor het gebruik van herbiciden, zijn nieuwe wettelijke beperkingen ingevoerd maar vooralsnog zonder resultaat." <http://www.riwa-maas.org/>

Let op uw voeding: wat niet op het etiket staat

Het etiket moet vermelden als een product meer dan 0.9% genetisch gemanipuleerde organismen (GGO's) bevat. Maar de meeste GGO's worden gebruikt als veevoer en dat zie je niet terug op de verpakking van melk, kaas, eieren of vlees. In het Europees Parlement gaan stemmen op dat wel te vermelden. Tot woede van de veevoerindustrie (vooral branchevereniging FEFAC, prominent lid van de RTRS). Duitsland en Frankrijk hebben al een vrijwillige etikettering ingevoerd. Volgens FEFAC zou dit de consument 'verwarren'. Voorlopig is de enige manier om zeker te zijn dat u GGO-vrij eet, het kopen van biologische producten, of producten van lokale producenten die zelf hun veevoer verbouwen.

RoundupReady mais toelaten in de EU?

Monsanto wil toestemming voor de teelt van RoundupReady mais (NK603) in de EU. Deze mais mag sinds 2004 al ingevoerd en verwerkt worden in voedsel- en veevoer. De vergunning om deze mais ook in de EU te telen is aangevraagd in Nederland. Monsanto schrijft: "Het ge-

bruik van NK603 planten stelt de boer in staat om [...] voordeel te doen met de gunstige milieu- en veiligheidseigenschappen van het actieve bestandmiddel [van Roundup], glyfosaat." Toestemming zou het begin betekenen van de teelt van herbicide-resistente gewassen in Europa.

Roundup zou verboden moeten worden.

U kunt daar werk van maken en mensen wijzen op de gevaren.

Vraag uw gemeente of de spoorwegen te stoppen met het gebruik. Vraag de bedrijfsleider van winkels te stoppen met de verkoop. Meedoen?

Mail ons.

info@gifsoja.nl

De Monsanto agenda

Monsanto is een groot chemisch en biotech bedrijf uit de VS. Winst staat voorop, de gezondheid van medewerkers en omwonenden is van geen belang. Beruchte producten zijn de kankerverwekkende PCB's en Agent Orange. Tegenwoordig richt Monsanto zich vooral op patenten op zaden. Wie zaden bij het bedrijf koopt, moet ook de Roundup daar kopen. Monsanto is inmiddels de grootste zadenproducent ter wereld en het doel is domineren van de voedselketen. De meeste soja, koolzaad en mais in de Noord- en Zuid-Amerika is Roundup Ready. Toelating van de teelt in Europa is dichtbij. Daarna is een nog grotere markt te winnen: het voedsel voor menselijke consumptie, zoals rijst, tarwe en groente.

Dat mislukte in 2004 na felle protesten van consumenten, tarweproducenten en Greenpeace. Sindsdien richt het bedrijf zich op de acceptatie van GM soja, mais en koolzaad. De RTRS en WWF en Solidaridad helpen daar goed aan mee.

Monsanto heeft ondertussen haar positie versterkt door aankoop van het tarwezaadbedrijf Westbread LLC in juli 2009. Ook aan de groentemarkt wordt hard gewerkt, bijvoorbeeld door aankoop in 2008 van het Nederlandse De Ruiter Seeds, een grote producent in groentezaden. De grip van het bedrijf op de wereldvoedselproductie neemt jaar na

jaar toe. Bewust of onbewust dienen WWF, Solidaridad en de Nederlandse regering met hun steun aan de RTRS de Monsanto agenda.

Een goed portret van het bedrijf vindt u in de documentaire en het boek "De Wereld volgens Monsanto" van Marie-Monique Robin.

<http://tinyurl.com/4udq9u>

IN HET KORT

Campagne Greenpeace tegen toelaten GM rijst

Greenpeace voert campagne tegen toelating van Bayer's genetisch gemanipuleerde rijst LL62. De rijst is bestand tegen glufosinaat, een onkruidverdelger van Bayer. Deze stof is zo schadelijk dat in een nieuw Europees wetsvoorstel voorstelt deze stof te verbieden zodra de huidige toelating afloopt. Tekenen de petitie op <http://tinyurl.com/ckjbvc>

Boek Duitse organisatie over sociale gevolgen gentsch

De EED, een protestantse organisatie, heeft een interessant boek gepubliceerd getiteld: "Genetic Engineering is not an Alternative to Sustainable Agriculture to Feed the World". Het boek bevat vele case studies, waaronder de ervaringen met Bt-katoen in Maharashtra en de contaminatie van inheemse mais in Mexico. Het boek concludeert dat gentsch tot dusver "niet effectief is geweest, en een bedreiging vormt voor andere vormen van landbouw, vooral agro-ecologische benaderingen". Vind het op www.eed.de

Gen zoekt Boer

Deze goede documentaire van ASEED Europe over de dilemma's rond gentsch voor Nederlandse boeren is te bestellen. Stuur een mail met uw postadres naar info@aseed.net, dan ontvangt u de DVD en de rekening van € 7,50 (incl verzending).

X-Y fonds steunt campagne

Dank aan het fonds X-Y voor de steun aan de campagne ! Donaties aan het fonds zijn welkom op giro 609060 t.n.v. Stichting XminY Zie ook www.xminy.nl/

De campagne tegen gifsoja

Wat doen wij

Wij voeren campagne tegen verantwoorde' soja via nieuwsbrieven, de websites www.gifsoja.nl en www.toxicsoy.org, informeren van pers en politici, petitie en actie. Gifsoja.nl wordt ondersteund door ASEED Europe en Corporate Europe Observatory. U kunt ons bereiken via info@gifsoja.nl Zie voor meer filmpjes en achtergronden ook www.lasojamata.org

Protest tegen de tweede RTRS conferentie (Paraguay, 2006)
"Soja: Verantwoordelijk voor de dood van 30 boeren in 4 jaar tijd"

Wat kunt u doen?

- Verspreid deze nieuwsbrief onder bekenden, in partij, gemeenteraad, kerk of vereniging. *Meer (papier)nieuwsbrieven? Mail ons uw adres en wij sturen ze op.*
- Link naar onze site als u een site beheert
- Geef ons tips voor meer publiciteit
- Eet GGO-vrij en biologisch.
- Steun onze campagne, giro 439 49 63 tnv St A SEED Europe, ovv stop gifsoja